

In memoriam Pallos László*

„Az olyan ember, ki dicséretes emlékezetet hágy maga után, tovább él magánál.”

Böltességnék könyve (Landerer, 1774)

Pallos László
1929-2016

A magyar vegyész-társadalom ismét szegényebb lett egy nagyszerű szerves szintetikus kémikussal, a magyar gyógyszeripar emblematisz személyiségevel, egy bölcs, megfontolt, jószívú és jó kedélyű, szeretetreméltó emberrel. Nyolcvanhét éves korában elhunyt dr. Pallos László gyémántokleveles vegyészmérnök, állami díjas műegyetemi címzetes egyetemi tanár, az EGYT Gyógyszervegyészeti gyár egykori tudományos igazgatója. E sorok írója személyében egyetemi oktatóját, munkahelyi előljáróját és legkedvesebb barátainak egyikét gyászolja.

Gyászolja öt nagy családját, hűséges, odaadó felesége, nyolc gyermeke, huszonhat unokája és tizenhat dédunokája. „Ki gyermeket nevel, az a hon iránt szent kötelességet teljesít” – írja Kölcsey. Csak nagyon kevesek mondhatják magukról, hogy eme szent kötelességüknek hozzá hasonlóan tettek volna eleget. Olyan években nevelte fel gyermekeit, s adott valamennyiük kezébe egyetemi diplomát, amikor a pusztán megélhetés is gondot okozott az átlagembernek. Mélyen hívő, vallásos ember volt, aki ezt mindenkor nyíltan megvallotta, vállalva az ezzel évtizedeken át együtt járó hátrányokat, méltánytalanságokat, sőt üldözést, s ismételtelen a létbizonytalanságot.

Pedagógus családból származott, édesanyja tanítónő, édesapja tanár volt, talán ez is magyarázza, hogy ő maga is kiváló oktató volt, türelmes, segítőkész, tanítványaihoz szeretettel és empátiával közelkedve, a néha elkerülhetetlen konfliktusokat elnéző humorral, megértéssel oldva nyerte el a hallgatók tiszteletét és rokonszenvét.

A budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett 1947-ben, kitűnő eredménnyel. Gimnazistaként latin nyelvből országos tanulmányi versenyt nyert. A BME-n szerzett vegyészmérnöki diplomát 1951-ben. Ugyanitt, a Szerves Kémiai Tanszéken tanársegéd 1952 és 1960 között. Az a megtiszteltetés éri, hogy meghívást kap Zemplén Gézától a Zemplén-labortóriumba, s ennek jeleként saját kulcsot a laborhoz. 1960-tól az EGYT egyik kutatólaboratóriumának vezetője, de félállásban továbbra is a BME tanársegéde marad. A gyárban szintetikus gyógyszerek fejlesztése a feladata. Kutatási eredményei tucatnyi gyógyszeralapanyag gyártását tették lehetővé. A legnagyobb szakmai és erkölcsi sikert munkatársaival a Halidor nevű gyógyszer kifejlesztésével érik el, amelyért 1985-ben Állami Díjat kaptak. Vezetésével az EGYT-nek ugyancsak igen nagy piaci sikert hozó Dopegyt nevű vérnyomáscsökkentő előállítására független szabadalmi eljárást és gyártási technológiát dolgoztak ki. Kutatási eredményeit 80 alapszabadalom és több száz külföldi szabadalom dokumentálja.

1976 és 1979 között a Gyógynövénykutató Intézet tudományos igazgatóhelyettese, majd 1979-től nyugdíjba vonulásáig az EGIS Gyógyszergyár tudományos igazgatója. Kandidátusi fokozatot 1965-ben szerzett. 1975-ben címzetes egyetemi docensi, 1981-ben címzetes egyetemi tanári kinevezést kapott. 1979-ben elnyerte a Kémiai Tudományok Doktora fokozatot.

Több tucat tudományos publikáció, egyetemi jegyzetek és könyvfejezetek társszerzője. Az MTA Flavanoid Munkabizottságának elnöke, a Kémiai Tudományok Osztálya tanácskozó tagja volt. Tagja és hazai képviselője volt az European Federation for Medicinal Chemistry Committee-nak. A Magyar Kémikusok Egyesülete Szerves és Gyógyszerkémiai Szakosztályának elnöke, az egyesület elnökségi tagja és elnökhelyettese volt. Kiváló feltaláló kitüntetést kapott, egy ízben bronz- és háromszor is aranyfokozatot. Számos más elismerés mellett, 2009-ben neki ítelték a Magyar Gyógyszerkutatásért Díjat.

Nem volt könnyű elérnie a korántsem hiánytalanul felsorolt kiemelkedő tudományos eredményeket. A nagy család eltartása, gyermekeinek felnevelése és diplomához juttatása önmagában is embert próbáló feladat volt, különösen a diktatúra éveiben és a hívő emberként őt érő méltánytalanságok, hátrányos megkülönböztetések éveiben. Többszöri kényszerű munkahely-változtatásai háttérben leplezettek, vagy volt, amikor kimondva is „klerikális reakció”-ként megbélyegzése állott. A megpróbáltatások idején legfőbb támasza és segítője kedves, minden áldozatra kész felesége, Mária volt. 1952-ben kötöttek házasságot és Mária az első gyermekük megszületéséig munkatársa volt a Műegyetem Szerves Kémia Tanszékén. Mária szinte hihetetlen energiával, fáradtságot, nehézségeket nem

* Sohár Pál temetésén elhangzott búcsúztatója

ismerve nevelte gyermekeiket és teremtette meg férjének azt a szerető, biztonságot nyújtó családi környezetet, amely erőt és energiát adott az eredményes, sikeres szakmai munkához és a nehézségek, megpróbáltatások elviseléséhez.

A kitűnő latinoshoz szólva latin közmondást idézek: *Divelli a coro, reses durissima, amico*: Legkeserűbb élmény elválni drága baráttól. Drága barátom! Ott fenn a fellegek

birodalmában, egy csillag-laboratóriumban, kémikusi tudásod legjavát sorompóba állítva dolgozz ki, fejlessz egy távozásod fölött érzett szomorúságunkat enyhítő elixirt, hogy családod, barátaid, egykori kollégáid és tisztelőid számára könnyítsd meg a gyász napjait. Addig csak Quintilianus szavaiban bízhatunk: A legigazabb fájdalmat is enyhíti az idő!

Isten veled Lacikám, drága barátom! Nyugodj békében!